

Tarjei er fortsatt «HELT MED» – ett år etter fast ansettelse

Ragnhild Øines Frøseth, Bodø videregående skole,
ragfro@vgs.nfk.no

Tarjei Nikolay Lieng (26 år) har nå jobbet ett år på Scandic Havet Bodø. 15 oktober 2018 fikk han tilbud om fast ansettelse i hotellkjeden gjennom SOR-prosjektet HELT MED. «Det å få arbeide som konferansevert har vært en drøm, og betydd alt for meg», forteller Tarjei stolt og opprømt.

Foto: Ragnhild Ø. Frøseth

Verdien av arbeid

Tarjei har vært heldig og fått seg fast arbeid. Når vi ser på realiteten og tallene for mennesker med utviklingshemming, er de mørke. I følge NOU (2016:17 s 82) er det kun 25% av mennesker med utviklingshemming i yrkesaktiv alder som er i arbeid, hvor nesten alle deltar i arbeidsmarkedstiltak. De fleste har en VTA-plass og over 90 % jobber i skjermede virksomheter.

På NHOs årskonferanse i 2018 oppsummerer Erna Solberg hva verdien av arbeid er; «Verdien av arbeid er velferd. For Norge. Og for hver enkelt av oss. Arbeid er den beste måten hver av oss kan påvirke vår inntekt og velstand. Arbeid

HELT MED er et SOR Prosjekt som handler om å få flere mennesker med utviklingshemming ut i det ordinære arbeidslivet. Det å ha en jobb er viktig for at vi mennesker skal føle at vi er til nytte og opplever at vi både er selvstendige og en del av et fellesskap. Det er viktig at alle får mulighet til å få brukt sin arbeidsevne. HELT MED inngår avtaler med butikkjeder, hotellkjeder, cafe – og restaurantkjeder, direktorat, departement og kommuner om å opprette arbeidsplasser og avklare arbeidsoppgaver som er spesielt egnet for målgruppen. Videre utvikles arbeidsoppgaver og arbeidsavtaler i nært samarbeid med arbeidsgivere og fagforeninger. Målgruppen er mennesker med utviklingshemming som mottar uføretrygd (heltmed.no).

er bra for helsen. Arbeid gir oss mulighet til utvikling og vekst, kompetanseheving og et sosialt fellesskap. Arbeid er rett og slett bra for oss» (Solberg, 2018). Å være i jobb har stor betydning for enhver av oss og Tarjei er en av få som får muligheten til fast ansettelse i ordinært arbeid. Gjennom SOR-prosjektet HELT MED har Tarjei fått mulighet på lik linje som alle andre å jobbe i det ordinære arbeidsmarkedet.

Hotelllets morgenfugl

Klokken er 0630 en varm august morgen i Bodø. Tarjei, kjent som hotellets morgenfugl, kommer meg blid i møte i resepsjonen. Jeg har avtalt å følge han noen arbeidsdager på hotellet for å bli litt bedre

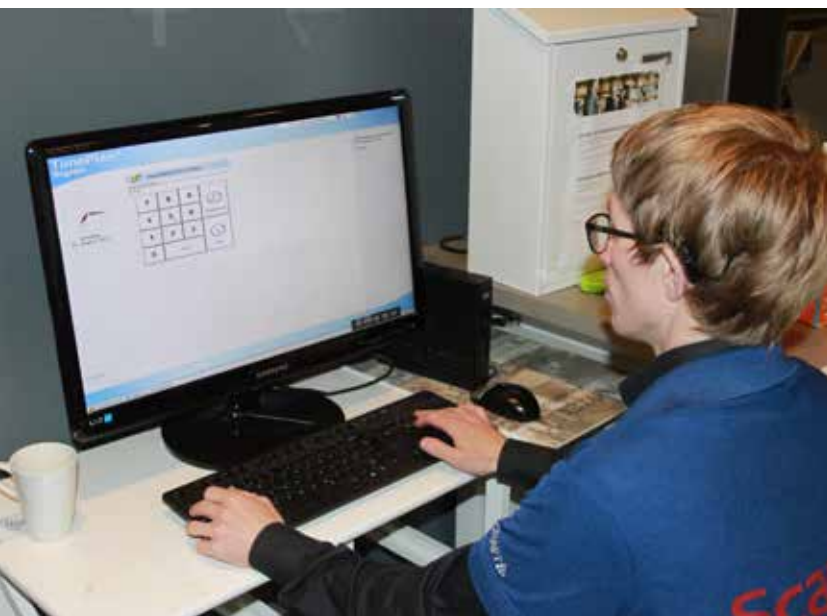
Tarjei og Marie. Foto: Ragnhild Ø. Frøseth

kjent med ham og hans arbeidsoppgaver. Han viser meg stolt inn på kontoret. På veien treffer vi mange som hilser på han. Det virker som han kjenner alle og at kollegaene blir glade når de ser han. Jeg får også hilse på Marte Kindsbækken, som er kurs -og konferansesjef, og den personen som Tarjei jobber tettest med. Tarjei begynner egentlig klokken 07.00, men er alltid på plass en halvtime før. «Det er viktig for meg å være på plass å snakke med folk før jeg starter opp», forteller han. «Det gir meg en god og viktig start på arbeidsdagen».

På sommeren har han jobbet i restauranten, og i september braker det løs igjen på kurs og konferanse. Jeg får et innblikk i hva han gjør begge stedene. Tarjei gir en grundig omvisning både i første, andre, tredje og 17. etasje slik at jeg får se restauranten. Han viser stolt frem de ulike konferanserommene og bakrommene med diverse utstyr som han har ansvar for i jobben sin. Tarjei har, som sine kollegaer, eget nøkkelkort, og går pent kledd i fin-skjorte med Scandic logo på. Han hilser på alle han møter underveis og kommer innimellom med en kommentar til kolleger og gjester. Tarjei får alle til å føle seg vel og velkommen.

«Et lite team, som springer fort»

Tarjei har arbeidstid fra 07.00-13.00 alle hverdager. Han jobber 80 % stilling. «Jeg hadde gjerne jobbet mer, men denne jobben krever mest på formiddagen. Det roer det seg utover dagen og det er lite behov på kveldstid eller i helgene», sier han. Han starter dagen med å «stemple» seg inn på pc, og han «stempler» ut ved

Diverse arbeidsoppgaver gjennom arbeidsdagen. Foto: Ragnhild Ø. Frøseth

arbeidsdagens slutt. Tarjei har en fast dagsplan som han følger med liste på hvordan dagen ser ut og hva som må gjøres. «Dette gir meg oversikt over de

ulike arbeidsoppgavene mine. Jeg starter alltid dagen med å sette på kaffemaskinene, se over møterommene og gjøre klart til kurs og diverse møter», forteller Tarjei.

Marte tilføyer at det er mye ekstraoppgaver knyttet til disse oppgavene, «og, når det gjelder mat og frukt er Tarjei flink å være påpasselig med tanke på allergener, forteller Marte. Videre er det mye opprydding, spesielt kopper og glass. «Jeg har et spesielt ansvar for tomflaskene», forteller Tarjei med et lurt smil. Marte forteller videre at konferansevert er en stilling som krever et høyt tempo og god fysikk, og det blir mye springing i løpet av en arbeidsdag. Da poengterer Marte viktigheten av å ta seg pauser når man har mulighet, noe Tarjei innrømmer han må bli bedre på. Til tross for at han har en dagsplan, kan det blir forandring på oppgavene. Man må være fleksibel underveis, noe Tarjei mestrer godt i en nokså hektisk hverdag, forteller Marte. «På Havet har jeg få å forholde meg til. Dette har jeg ikke vært vant til før, og det betyr mye», sier Tarjei. Marte beskriver dem som «et lite team, som springer fort».

Å jobbe som konferansevert, er en sesongavhengig jobb fordi møte og konferansesesongen følger skoleruten. Dette bidrar til at det er rolig på sommeren. Da har Tarjei fått mulighet til å jobbe i restauranten som har vært en fin avveksling, men nå gleder han seg veldig til sesongen starter igjen og han kan komme tilbake til gamle gode rutiner i sin faste vante jobb som konferansevert. Fra september blir det fullt kjørt igjen, og det gleder både Marte og Tarjei seg til.

En uventet sjanse

På videregående skole har Tarjei hatt ulike arbeidsutprøvinger, og etter hvert prøvd seg litt på arbeidsmarkedet. Alt fra butikk,

bensinstasjon, vaktmesterassistent til det lengste arbeidsforholdet på en vernet tilrettelagt avdeling som produserer ved.

Plutselig dukket en unik arbeidsmulighet opp. «HELT MED» utlyste en stilling som konferansevert på Scandic Havet Bodø. Tarjei ble oppringt av en saksbehandler fra Tildelingskontoret som tipset han om å søke på stillingen. Tarjei fikk litt hjelp med å søke og ble innkalt til intervju. Det var fem søkere på stillingen og Tarjei ble glad for at det var akkurat han som dro det lengste strået. Marte deltok på intervjuene og forteller at Tarjei utmerket seg positivt. «Inntrykket mitt da var at Tarjei var åpen samt lite sjenert, og det var tydelig at han hadde lyst å komme å jobbe sammen med oss og ikke minst springe sammen med oss. Hos oss er mottoet - vil du være med, så heng på, og at han var så fysisk sterk var et kjempepluss i en slik fysisk krevende jobb som den til tider kan være», forteller Marte.

For Tarjei var det stort å bli oppringt fra de ansvarlige i «HELT MED» som kunne formidle beskjeden om at han først fikk tilbud om en 4 ukers prøveperiode. «Enda bedre var det å få beskjeden om at jobben ble fast», sier han med et stort smil. I tillegg fikk ansettelsen mye bles i media hvor han både kom på TV, Radio og avisen i den forbindelse. Det likte han godt og gjorde han stolt. «Jeg håpet jo jobben skulle bli min og ville ikke slutte selv om jeg hadde permisjon fra tidligere jobb», meddeler han. Marte var aldri i tvil om fast ansettelse. Da arbeidsdrømmen ble realitet, var det lett å si opp tidligere arbeidsforhold og drømmen om Havet var oppnådd. Da ringte han rundt til familie

Tarjei på mopeden. Foto: Ragnhild Ø. Frøseth

og bekjente for å fortelle den gledelige nyheten. Han var så motivert til å begynne at han stadig var innom hotellet før oppstart. Etter ett år forteller Marte at de nesten må «sparke han ut» etter endt arbeidsdag fordi han vil være lengere, noe som sier mye om trivselen.

Flere med

I starten og spesielt i prøvetiden, var HELT MED aktiv i oppfølgingen sammen med Bodø Industri, en lokal samarbeidspartner, som har bidratt med veiledning etter behov. HELT MED etablerte kontakten med Bodø Industri ved oppstart. Etter prøvetiden ble det avholdt et

evalueringsmøte. Etter hvert som Tarjei fikk seg fast jobb og det meste har fungert, har det ikke vært behov for like tett oppfølging. De har mulighet til å ta kontakt med Bodø Industri dersom noe skulle oppstå, og det synes både Tarjei og Marte er betryggende. «Det er godt at denne kontakten er nært og lokalt», tilføyer Marte. Videre kunne hun fortelle at det nå var 25 personer som har fått seg jobb gjennom HELT MED i Scandic-kjeden. Bare på Scandic Havet Bodø, har de nå to personer som har fått fast ansettelse gjennom HELT MED. Tarjei er en av dem.

God stemning i resepsjonen. Foto: Ragnhild Ø. Frøseth

«Det beste med jobben er det sosiale»

Det siste året på Havet har rast av gårde, og det tror Tarjei henger sammen med at han trives så godt. «På jobb er det mye diskusjoner, men vi blir stort sett enige», meddeler han med et lurt smil. «Det er sosialt på jobb og mange jeg kan snakke med. Det å jobbe på Havet er så mye bedre enn tidligere jobber. Jeg har blitt godt kjent i miljøet og fått meg mange nye og gode kollegaer. Her forklarer de meg godt hele veien og det er aldri noen dumme spørsmål. Det er jeg svært glad for. Det beste med jobben er det sosiale og ikke minst felles lunsj klokken 11. Da tilberedes diverse varierte lunsjretter som serveres på personalrommet, og vi vet aldri helt hva vi får servert. Det gjør det ekstra spennende», ler Tarjei.

På arbeid oppstår det også utfordringer og det henger ofte sammen med språket. «Det er mange ulike folk jeg treffer, særlig i restauranten. Det gjelder både kollegaer og turister. Ofte snakker de engelsk, og det er vanskelig for meg», sier Tarjei. Han forteller videre at han har bestemt seg for å bli flinkere til å snakke engelsk, men tilføyer samtidig med en latter at «de engelsktalende må også forstå norsk, det er noe jeg stadig prøver å lære dem». Tarjei forteller at han nylig har operert inn et nytt cochleaimplantat ved øret slik at han nå har implantat ved begge ørene. Det har bidratt til bedre hørsel. «Dette betyr mye å høre godt når man jobber i en servicejobb og det har lettet arbeidsdagen min», meddeler Tarjei.

Utsikten fra restauranten i 17 etasje. Foto: Ragnhild Ø. Frøseth

Hotelllets gledesspreder

Tarjei synes det er vanskelig å beskrive seg selv. Men underveis i samtalen kommer han på en beskrivelse som han synes kan passe; «Jeg er arbeidsom, sosial og effektiv, tror jeg», kommer det usikkert fra ham. Marte og kollegaene er helt enige, og kan tilføye at Tarjei er en flott ressurs på hotellet. «Han er åpen, imøtekommende og har et humør som få andre har, og er kjent for å være hotellets gledesspreder. Videre er han blid, positiv og villig til det meste. Han er lett og god å samarbeide med og han spør alltid dersom han er usikker. De fleste oppgavene har han tatt kjapt og ble raskt selvstendig. Det beste er at han ser hvor behovene er og hva han faktisk skal gjøre. Noe som slettes ikke

er en selvfølge hos andre arbeidstakere», understreker hun. Marte forteller at han er svært pålitelig og får han en oppgave kan du være sikker på at den blir den gjort. Marte tenker at alle kollegaer på Havet vil si nøyaktig det samme som henne. «Vi vet hvor vi har han og han er til å stole på. Vi har fått bare gode tilbakemeldinger fra alle hold. Vi har en god dialog og tar opp ting underveis», forteller Marte og ser anerkjennende på Tarjei. Det er tydelig å se at Tarjei blir glad for rosende omtale fra sin kollega, for smilet blir bare bredere og bredere.

Fra tøff oppvekst til aktiv trivsel

For livet har ikke alltid vært en dans på roser for Tarjei. Han er oppvokst i Bodø,

Foto: Ernst Furuhatt (Bodø by)

men i ungdomstiden fikk han noen tøffe år og valgte grunnet mobbing å flytte til en nabokommune for å fullføre ungdomsskolen. «Her trivdes jeg godt», forteller han. Han flyttet tilbake til hjembyen for å begynne på videregående opplæring hvor han startet på Teknisk industriell produksjon. «Senere ønsket jeg å flytte

hjemmefra og komme meg bort, og begynte på Peder Morset Folkehøgskole. Dette var et flott år hvor jeg fikk venner og ikke minst fant meg kjæreste», smiler han lurt. Kjæresten ble med Tarjei tilbake til Bodø, og de etablerte seg i felles leilighet. Tarjei bor sentrumsnært og kjører moped eller tar buss til og fra jobb. Tarjei har en

økonomisk verge. «Det er kjekt å få hjelp til økonomien. Jeg har også hjelp av en miljøtjeneste noen timer i uken. De hjelper meg med handling, litt rydding, og vi drar av og til på kafe», forteller han. Tarjei har begge foreldrene sine i Bodø, han besøker dem, men liker seg aller best hjemme hos seg selv.

Tarjei er aktiv og sosial, og har mange baller i luften på fritiden. Han er svært interessert i fotball og spiller selv på Innstranden fotballag. Laget har trening fast en gang i uken og deltar fast på en årlig turnering. På laget har han flere venner han møter utenom trening for å sparke fotball med på fritiden. Han henger mye sammen med en kompis, ellers er biljard og «gaming» aktiviteter han bruker tid på. Videre har Tarjei en støttekontakt som han treffer ukentlig. Tarjei er glad i fiske og natur, og tar seg gjerne en fjelltur, eller fisketurer i Saltstraumen dersom sjansen byr seg. I tillegg prøver han og samboeren og finne på kjekke aktiviteter sammen.

Arbeidsdrømmen ble realisert

Jeg har fått et innblikk i en variert og meningsfull arbeidsdag både i restauranten og i konferansen. Jeg sitter igjen med en god følelse. Tarjei har virkelig fått realisert sin drøm det siste året, og han har sannsynligvis mange år igjen i arbeidslivet. Han gikk fra å jobbe i en vernet bedrift til å arbeide i en ordinær jobb i en hotellkjede. Han er en vel ansett arbeidstaker og en stor ressurs for arbeidsgiver på hotellet hvor han jobber. Tarjei er inkludert i det ordinære arbeidslivet, han er motivert og stortrives. Deltagelse i arbeidslivet gir rom

for individuell utvikling, stimulans og bedre økonomi, både for den enkelte og samfunnet som helhet. Det er derfor viktig at alle kan delta i arbeidslivet. FN konvensjonen art. 27 fastslår at mennesker med nedsatt funksjonsevne har rett til arbeid på lik linje som alle andre (Meld. St. 45, 2012-2013).

Flere mennesker med utviklingshemming bør få mulighet til å jobbe i det ordinære arbeidsmarkedet og inkluderes på lik linje slik som Tarjei. Han er et godt eksempel på hvor bra det kan fungere med rett tilrettelegging og tilpasning ut fra egen mestring, forutsetning og muligheter. La han være det gode eksempelet på at mye er mulig når vi har riktig innstilling og holdninger til at vi sammen kan klare å etablere slike ordinære arbeidsplasser, hvor de gode egenskapene og ressursene hos hver enkelt kan utnyttes. Jeg heier på deg Tarjei og måtte du bane vei for flere fremover. Lykke til videre!

Litteratur

- www.samordningradet.no Nou – på Lik linje 2016 NOU 2016:17. (2016) På lik linje – åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming. Tilgjengelig fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2016-17/id2513222/>.
- Solberg, E. (2018). Verdien av arbeid. Tale på NHO's årskonferanse 2018. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/verdien-av-arbeid/id2584149/>
- Meld. St. 45 (2012–2013). Frihet og likeverd — Om mennesker med utviklingshemming. Barne- og familiedepartementet. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-45-2012--2013/id731249/sec3?is=true&q=>